

Informační zdroje odvětví zeměměřictví a katastru získané formou monitoringu médií

Milan TALICH

Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, Zdiby
Milan.Talich@vugtk.cz

INFORUM 2005: 11. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 24. - 26.5. 2005

Abstrakt. Jedná se o doplňování pořízených primárních a sekundárních informačních zdrojů Zeměměřická knihovny Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického o plné texty získané formou monitoringu českých médií. Tyto plné texty jsou zpřístupněny registrovaným čtenářům knihovny prostřednictvím sítě Internet. Tím je rozšířena tvorba informační databáze pro výzkum, vývoj a řízení v odvětví zeměměřictví a katastru v ČR.

Zaměření úkolu řeší určité informační vakuum a vychází přitom z poznatků, že nedostatek potřebných informací neumožňuje řádnou efektivitu práce, resp. pochopení problémů ve všech souvislostech jako přirozeného důsledku specializovaných činností. Aplikace úplného monitoringu českých médií, který interdisciplinárně shromažďuje potřebné informace, tak umožňuje komplexní pohled na problémy. Přínosem je, že především pracovníci resortu Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, vedoucí výzkumných projektů, oprávnění zeměměřičtí inženýři a dále celá odborná veřejnost rozšíří své informační zdroje o tuto službu monitoringu médií a zpětnou vazbou přinese další zvýšené nároky na odbornou úroveň svých pracovišť.

1 Úvod

Odvětvové informační středisko (ODIS) Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického (VÚGTK) má za úkol realizovat informační systém pro odvětví zeměměřictví, katastru, kartografie, geografických informačních systémů - GIS a všech souvisejících oborů. Proto má také ve své náplni získávání informačních zdrojů pro odvětví zeměměřictví a katastru. Jeho hlavními úkoly jsou:

- Provoz Zeměměřická knihovny ODIS
- Rozvoj automatizace Zeměměřická knihovny ODIS
- Informační činnost ODIS, rozvoj WWW stránek ODIS
- **Zajištění a zveřejňování informačních zdrojů odvětví zeměměřictví a katastru z médií**
- Využití metajazyka XML ve státní správě zeměměřictví a katastru.

Zatímco Zeměměřická knihovna ODIS se soustředí především na získávání informačních zdrojů z odborné literatury potřebné k řešení výzkumných úkolů VÚGTK, v rámci úkolu „Zajištění a zveřejňování informačních zdrojů odvětví zeměměřictví a katastru z médií“ jsou tyto „odborné“ informační zdroje doplňovány o informace z běžných médií jako je denní tisk, televize, rozhlas či zpravodajské internetové servery. Zjistí se tak, jaké informace jsou o sledované oblasti, definované klíčovými slovy, zveřejňovány v médiích. Tyto cenné informace pak umožní kvalifikovanější rozhodování především v manažerském procesu. Služba, je též nazývána elektronická výstřižková služba a zabezpečí kvalitní přehled o medializaci zvolené oblasti. Při pravidelném monitorování by se tak nemělo stát, aby cokoli z médií ohledně dané oblasti uniklo.

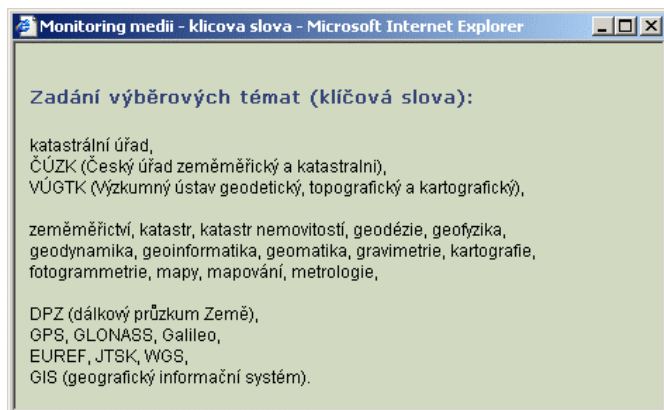
2 Technologické zajištění monitoringu médií

2.1 Zajištění vlastního monitoru

Vlastní monitor médií k získání podkladů pro následující zpracování a tvorbu monitoringu je prováděn dodavatelsky firmou NEWTON INFORMATION TECHNOLOGY, s. r. o. (<http://www.newtonit.cz/>). Plné

texty článků ze sledovaných médií jsou dodavatelem automaticky prohledávány na zadaná klíčová slova a nalezené články každodenně zaslány e-mailem k dalšímu zpracování do ODIS VÚGTK. Denně je tak zasláno do ODIS VÚGTK kolem 10 až 20 článků, občas v případě nějaké události týkající se sledované zájmové oblasti i více.

2.2 Monitorovaná média a klíčová slova

Monitoring je prováděn na vybraná klíčová slova z oboru geodézie a kartografie, které definují zájmovou oblast (viz obrázek 1).

Prohledávány jsou texty článků prakticky všech deníků včetně regionálních, suplementů a mutací, vycházejících v České republice. Dále zájmové a oborové tituly časopisů, zpravodajské pořady televizních programů (ČT1, ČT2, PRIMA, NOVA, atd.) a rozhlasových stanic (Český rozhlas 1, Frekvence 1, BBC - české vysílání, atd.) a konečně texty článků opět prakticky všech důležitějších zpravodajských internetových serverů. Přesný

seznam monitorovaných médií je uveden na http://www.vugtk.cz/vystrizky/monitor_zdroje.htm.

2.3 Následná filtrace nepodstatných zpráv

Při automatizovaném sběru článků obsahujících zadaná klíčová slova dochází zákonitě i k nalezení článků kde se dané klíčové slovo vyskytuje v jiném významu, popřípadě článků jež jsou z věcného hlediska zcela nepodstatné. Příkladem může být třeba článek o zatoulaných psech v území katastru obce XY, nebo o tom, že si František Vomáčka zlomil nohu v katastru obce YX. V obou těchto článcích se vyskytuje důležité klíčové slovo „katastr“, ale s odvětvím katastru jistě nemají nic společného.

Proto dochází v ODIS VÚGTK k následné ruční filtraci článků nalezených v rámci automatického monitoru provedeného dodavatelem a zaslaných do ODIS. Všechny články jsou přečteny a zhodnoceny, nepodstatné vyloučeny a ve výsledném monitoringu se poté neobjeví. Naopak z věcného hlediska důležitější články jsou zvýrazněny. Ve výsledném monitoringu by se tedy nemělo objevovat žádné „informační smetí“.

Na základě zkušeností s více jak ročním provozem monitoringu médií lze konstatovat, že z věcného hlediska je možné články rozřadit do několika skupin. Nejčastější jsou články týkající se **problémů kolem katastru nemovitostí** včetně způsobů převodu nemovitostí mezi majiteli atd. Další velkou část tvoří články zabývající se **geografickými informačními systémy** (GIS), jejich zaváděním na úřadech různých typů a jejich využíváním. Poslední velkou část pak tvoří **aplikace telematiky a navigace GPS** včetně elektronických map pro tyto přístroje. Zbytek lze zařadit do „různého“.

2.4 Zveřejnění výsledků monitoringu médií

Výsledky monitoringu médií jsou každodenně zveřejňovány na webu ODIS VÚGTK a přitom **plné texty článků jsou přístupné pouze registrovaným čtenářům Zeměměřické knihovny ODIS**. Důvodem je znění smlouvy s dodavatelem monitoru médií a především nutnost zachování autorských práv. Jak se stát registrovaným čtenářem se uživatel dozví opět na webu ODIS VÚGTK, přičemž je možné se registrovat on-line vyplněním příslušného formuláře se zvolením přístupového jména a hesla. Registrační údaje čtenářů slouží jen pro vnitřní potřebu Zeměměřické knihovny a nejsou zveřejňovány ani poskytovány žádné třetí straně.

Vystavované články jsou tříděny po měsících a dnech, přičemž vždy všechny články z jednoho dne jsou uloženy v jediném souboru (html stránce). Archiv článků vystavovaných tímto způsobem je přístupný již od počátku roku 2004. V přehledném seznamu článků jsou kromě názvů uvedeny také názvy zdroje odkud článek pochází (názvy deníků, TV stanic atd.). Na věcně důležité články je upozorněno červenou hvězdičkou. V plných textech článků jsou zvýrazněna (tučně)

vyhledaná klíčová slova usnadňující a urychlující orientaci jakého tématu se konkrétní článek týká. Pro ještě vyšší zdůraznění obsahu článku jsou v některých vybraných případech zvýrazněny celé části textu (části vět) a nikoliv pouze jednotlivá klíčová slova.

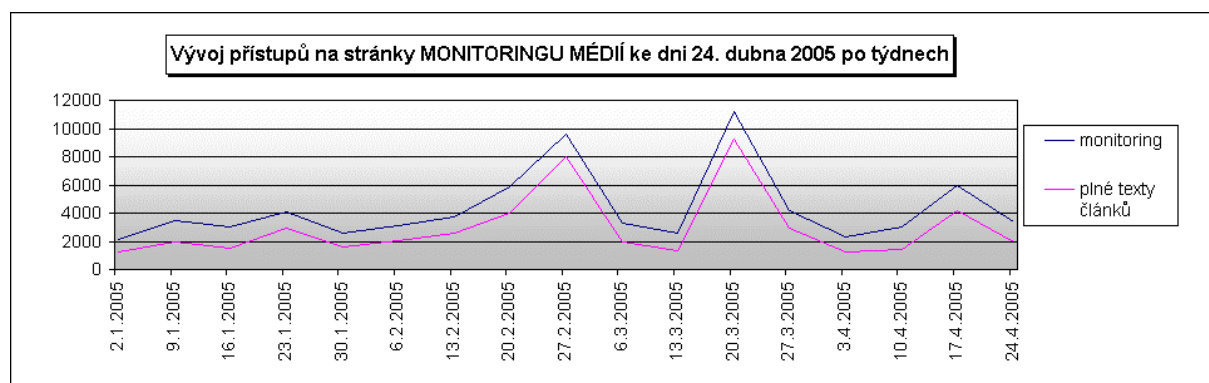
Pro získání zpětné vazby od čtenářů je k seznamu článků připojen formulář kam může každý čtenář uvést svůj názor na tuto službu monitoringu médií.

Služba je přístupná v Internetu na webu ODIS VÚGTK na <http://www.vugtk.cz/vystrizky/>.

The screenshot shows the website interface for 'Aktivity VÚGTK - index'. The main content area is titled 'MONITORING MÉDIÍ - rok 2005'. It features a navigation bar with months from 'leden' to 'prosinec', and a 'Rok' selector set to '2005'. Below this, the month 'duben' is selected, and several news items are listed with their dates and titles, such as 'Slovensko chystá vyvlastnění staniců hektarů půdy' and 'Volná místa na středních školách v Plzni'. The left sidebar contains a menu with categories like 'Základní informace o VÚGTK', 'ODIS', and 'GIS a katastr', along with a 'Registrace' section and a seminar announcement for 'ODIS VÚGTK pořádá dne: 24.5., 25.5. a 26.5. 2005 KONSULTAČNÍ SEMINÁŘE'.

3 Sledovanost monitoringu médií za rok 2005

Za rok 2005 bylo do 24. dubna zaznamenáno celkem **73 455 přístupů** na stránky monitoringu médií. Z toho bylo celkem **50 112 na plné texty** vystavených článků. Nyní jsou každý týden obvykle registrovány přístupy na plné texty článků v rámci této služby v rozmezí 2 000 až 9 000. Přehledně je vidět vývoj sledovanosti po jednotlivých týdnech od počátku roku na následujícím obrázku.

4 Závěr

V tomto úkole se jedná o doplňování pořízených primárních a sekundárních informačních zdrojů Zeměměřičské knihovny ODIS VÚGTK o informace získané formou monitoringu médií. Tím má být rozšířena tvorba informační databáze pro výzkum, vývoj a řízení v odvětví zeměměřičství a katastru v ČR.

Po více jak ročním provozu monitoringu médií lze konstatovat, že si našel svůj okruh uživatelů. Jasně o tom svědčí dosažené počty přístupů především na plné texty článků, které se pohybují obvykle v rozmezí 2 000 až 9 000 týdně. I přes nutnost registrace uživatelů služby – čtenářů knihovny, vyplývající z požadavků kladených dodavatelem monitoru médií sloužícím jako podklad pro vlastní tvorbu monitoringu, je tato služba dostatečně využívána.

Lze tedy předpokládat, že interdisciplinární shromažďování informací z médií o zájmových oblastech, kde může v tomto případě odvětví zeměměřičství a katastru posloužit jako modelová oblast, je také smysluplnou činností jednotlivých odvětvových informačních středisek. A to i přesto, že se nejedná o „klasické“ odborné informace z odborné literatury, jak jsme tomu u informačních středisek ve výzkumu a vývoji zvyklí.

Tyto informace z médií, poskytující především obraz jak na daný obor hledí veřejnost včetně laické, poslouží tak v první řadě ke komplexnímu pohledu a pochopení problémů ve všech praktických souvislostech, což se mnohdy jako důsledek specializovaných odborných činností ztrácí. Je tudíž třeba mít neustále na paměti, že v monitoringu médií se nemůže objevit nic více než to co bylo uveřejněno v médiích o zvolené zájmové oblasti. Není možné tam očekávat vysoce odborné či vědecké články, ty je třeba hledat jinde – v odborné literatuře.

Přínosem monitoringu médií pak je, že především pracovníci příslušného resortu a celá odborná veřejnost v rámci dané zájmové oblasti, rozšíří své informační zdroje o takovou službu a zpětnou vazbou přinesou další zvýšené nároky na odbornou úroveň svých pracovišť.

5 Odkazy

<http://www.vugtk.cz/vystrizky/> - stránky monitoringu médií ODIS VÚGTK

<http://www.newtonit.cz> - stránky NEWTON INFORMATION TECHNOLOGY, s. r. o., dodavatele monitoru médií

<http://www.vugtk.cz/odis/> - Odvětvové informační středisko (ODIS) a Zeměměřičská knihovna Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického (VÚGTK)